

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 9P/119/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5623217120
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Slavomíra Mlynarčíková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2024:5623217120.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš sudkyňou Mgr. Slavomírou Mlynarčíkovou vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. A., nar. XX. X. XXXX, prihlásená k trvalému pobytu A. XXX/X, B. C. – B. D., v súčasnosti v Centre pre deti a rodinu Dom Charitas sv. Kláry, Borbisova 385/5, Liptovský Mikuláš, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, so sídlom M. M. Hodžu 1784/30, Liptovský Mikuláš, IČO: 30 794 536, dieťa rodičov: E. A., nar. X. XX. XXXX, prihlásená k trvalému pobytu A. XXX/X, B. C. – B. D., v súčasnosti bytom D. XX, B. C. a F. B., nar. XX. X. XXXX, prihlásený k trvalému pobytu G. XXXX/XX, B. C., v súčasnosti v Ústave na výkon väzby a v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Bratislava, so sídlom Chorvátska 5, Bratislava 812 29, za účasti: Centrum pre deti a rodinu Dom Charitas sv. Kláry, Borbisova 385/5, Liptovský Mikuláš – Spišská katolícka charita, so sídlom Slovenská 1765/30, Spišská Nová Ves 052 01, IČO: 355 14 221, v konaní o uloženie výchovného opatrenia, takto

rozhodol:

I. Súd n a r i a d ť u j e výchovné opatrenie, ktorým maloletú A. A., nar. XX. X. XXXX dočasne o d n í m a z osobnej starostlivosti rodičov a n a r i a d ť u j e jej na účely zabezpečenia odbornej pomoci a úpravy rodinných a sociálnych pomerov pobyt v Centre pre deti a rodinu, Dom Charitas sv. Kláry, Borbisova 385/5, Liptovský Mikuláš – Spišskej katolíckej charity, so sídlom Slovenská 1765/30, 052 01 Spišská Nová Ves, IČO: 355 14 221 na dobu 6 mesiacov od právoplatnosti rozsudku o uložení výchovného opatrenia.

II. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš začal konanie o uloženie výchovného opatrenia uznesením zo dňa 9. 1. 2024 sp. zn. 9P/119/2023 na podnet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš.

2. Súd vykonal pojednávanie v neprítomnosti otca maloletej, ktorý sa na pojednávanie neustanovil. Predvolanie na pojednávanie bolo otcovi doručené na adresu trvalého pobytu evidovanú v Registri obyvateľov SR a za doručení sa považuje dňom doručenia informácie o výsledku doručenia (14. 2. 2024), bez ohľadu na to, že adresát doporučenú zásielku neprevzal (§ 31a ods. 10 z. č. 305/2013 Z. z. o e-Governmente). Súd vykonal pojednávanie v neprítomnosti Spišskej katolíckej charity, ktorá prevádzkuje Dom Charitas sv. Kláry v Liptovskom Mikuláši, hoci predvolanie bolo účastníkovi doručené 12. 2. 2024. Na pojednávanie sa ustanovila pracovníčka bez poverenia na zastupovanie, ktorá sprevádzala maloletú.

3. Súd zisťoval názor maloletej A. A., ktorá uviedla, že nevie, prečo sa ocitla v tomto zariadení. Vie, ale to nie je dôležité. Mama sa údajne o ňu nevedela postarať. Keď si niekto vymýšľa, že jej nedala jesť. U nej sú tiež určite problémy, ale nevie aké. Mama má problémy s pečeňou. S alkoholom už nemá

problémy, lebo to vidí. Mamu vidí každé ráno, kýva jej, keď ide autobusom do Bobrovca do školy. Ona by zvieratú nikdy v živote neublížila, ľuďom áno. To si uvedomuje. Chce vedieť dôvod, že ju nepustia domov k mame spať na jeden deň. Má informácie, že o tom, či pôjde domov, rozhoduje súd. Ak chce zavolať pani kurátorke, oni to berú ako vyhrážku.

4. Matka maloletej na pojednávaní vypovedala, má zdravotné problémy, nie je v poriadku. Neodkladné opatrenie končí v júni a ona by dotedy vyriešila svoje zdravotné problémy a bývanie. V súčasnosti sa zdržiava u kamaráta v dome. Tam boli aj cez Vianoce s A.. Najskôr chce vyriešiť zdravotné problémy. Dom chce predať a kúpiť jednoizbový byt. Musí počkať na dedičské konanie. Jej mama zomrela XX. X. XXXX. Ona 30. 1. 2024 nastúpila do nemocnice a bola prepustená z interného oddelenia 27. 2. 2024. V súčasnosti vôbec nepožíva alkohol a berie veľmi veľa liekov. Nechce stratiť A.. Veľa vecí pokazila a musí to napraviť. S A. môže telefonovať v pondelky, štvrtky, soboty medzi 13.30 až 14.30 hod. V piatok bola A. na pohrebe, od 9.00 do 18.00 hod. boli spolu. A. bola u nej prvý víkend v sobotu, aj v nedeľu, vždy od 9.00 do 18.00 hod., lebo na noc sa musí vracieť do zariadenia. Správanie A. sa zlepšilo, aj v škole sa zlepšila. Niektoré predmety jej veľmi nejdú. A. má poruchu pozornosti. Cez víkend pomáhala vymeniť posteľnú bielizeň, umyť dlážku. Spolu varili. Má čestné prehlásenie od kamaráta, že sa môže zdržiavať v jeho dome. Keď potrebuje zavolať do Domu sv. Kláry aj v inom čase a spýta sa na A.. A. ju chodila s pracovníčkami Domu sv. Kláry navštevovať raz týždenne do nemocnice. Priniesla jej veci (vlhčené utierky, banány). Myslí si, že A. si uvedomuje, prečo sa ocitla v Dome sv. Kláry, aj keď to nedáva najavo. K Domu sv. Kláry nemá žiadne výhrady, chce poďakovať pani H., že zariadila, aby A. mohla chodiť ku nej domov. V žiadnom prípade už žiadny alkohol. Cíti sa lepšie. Keď bola A. cez víkend u nej, len na desať minút odišla ku jej kamarátke, ktorú nevidela už päť mesiacov a má malú dcérku. Vrátila sa po desiatich minútach, lebo malá bola chorá. Stalo sa, že vybuchla v okamihu, keď ju nechcela pustiť von. Potom sa upokojila a ona zo svojho neustúpila. A. plakala, keď sa musela vrátiť z domu do centra. Ukázala jej známky zo školy. Školu si zlepšila, ale asi jej to veľmi nejde do hlavy. Školu navštevuje pravidelne. Ona (matka) jej každý deň kýva, keď ide do školy, aj keď ide zo školy autobusom. Minulý týždeň priateľa operovali v Ružomberku a previezli ho do nemocnice v Liptovskom Mikuláši. Chce upresniť, že to nie je jej priateľ v zmysle, že by mali spolu vzťah. Je to len známy. A. otec je vo výkone trestu v Bratislave.

5. Kolízny opatrovník považoval za potrebné nariadiť výchovné opatrenie v trvaní šiestich mesiacov. Túto dobu môže matka využiť na doliečenie, na nájdenie si zamestnania. U A. je posun najmä v tom, že pravidelne navštevuje školu, absolvovala ošetrenie u zubného lekára, ktoré doposiaľ nemala. Navštívila pedagogicko-psychologickú poradňu a má psychológa. Je to však dlhodobá práca.

6. Súd vo veci vykonal dokazovanie listinami v spise, najmä vyjadrenie k žiadosti o prijatie maloletej do zariadenia Spišskej katolíckej charity číslo listu, ďalej iba čl. 4/rub, správa občianskeho združenia TENENET čl. 5-8, správa Detského centra Slovensko čl. 9-11, ilustrácia v Registri obyvateľov SR účastníkov konania čl. 17-19, oznámenie o ukončení pobytu maloletej v Detskom centre Slovensko čl. 47, obsah spisu sp. zn. 9P/88/2023.

7. § 37 z. č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (1) Nevhodné správanie sa detí, ako aj porušovanie povinností rodičov, vyplývajúcich z ich rodičovských práv a povinností, alebo zneužívanie ich práv môže každý oznámiť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obci alebo súdu. Rovnako môže každý oznámiť tomuto orgánu, obci alebo súdu skutočnosť, že rodičia nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností. (3) Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odíme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely a) zabezpečenia odbornej diagnostiky pobyt v zariadení, ktoré vykonáva odbornú diagnostiku, najdlhšie na šesť mesiacov, b) zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov, c) zabezpečenia resocializácie drogových a iných závislostí pobyt v zariadení, ktoré vykonáva resocializačné programy pre drogovú a inak závislých. (5) Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže výchovné opatrenie podľa odseku 3 uložiť aj vtedy, ak jeho uloženiu nepredchádzalo výchovné opatrenie podľa odseku 2. (7) Súd sleduje vykonávanie výchovných opatrení najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom a s príslušným zariadením. (8) Súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia

priebežne tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol v rozhodnutí o jeho uložení, zhodnotil splnenie účelu výchovného opatrenia. Súd zruší výchovné opatrenie, ak splnilo svoj účel. Ak je to v záujme maloletého dieťaťa, môže súd rozhodnúť o opakovanom uložení výchovného opatrenia alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia. Ak súd na základe zhodnotenia účinnosti výchovného opatrenia rozhoduje o opakovanom uložení výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o nariadení ústavnej starostlivosti podľa § 54, môže dočasne upraviť pomery maloletého dieťaťa do právoplatnosti rozhodnutia.

8. Zhodnotiac vykonané dôkazy jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti s prihliadnutím na všetko, čo počas konania vyšlo najavo mal súd preukázané nasledovné. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 10C/99/2015 zo dňa 11. 5. 2017 bola maloletá A. A. zverená do osobnej starostlivosti matke.

9. Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením sp. zn. 9P/88/2023 zo dňa 10. 10. 2023 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil matke povinnosť odovzdať maloletú A. A. do starostlivosti Detského centra Slovenska so sídlom K. I. XXX, A., na vykonanie odbornej diagnostiky, najdlhšie na dobu 3 mesiacov od odovzdania dieťaťa do zariadenia. V odôvodnení uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia súd uvádzal, že maloletá je v evidencii orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately od roku 2015. A. žije v spoločnej domácnosti s matkou, ktorá nadmerne požíva alkoholické nápoje a k požívaniu alkoholických nápojov má nekritický postoj. Maloletá žije v nevyhovujúcich podmienkach. Rodinný dom, v ktorom žije matka s dcérou je odpojený od elektrickej energie. V dome nie je sociálne zariadenie a k dispozícii je iba suchý záchod. Rodina čerpá vodu z vlastnej studne. Vykurovanie v dome je na pevné palivo. Matka je nezamestnaná a poberá dávky v hmotnej núdzi 183 eur mesačne, prídavky na dieťa 60 eur mesačne a náhradné výživné 45 eur mesačne. Rodinné prostredie dieťaťa nie je bezpečné. A. dlhodobo neprospeje v škole. Príprava na vyučovanie takmer absentuje. A. medzi spolužiakmi vyvoláva konflikty, klame, háda sa a medzi deťmi nie je obľúbená. A. sa drzo správa k pedagógom. Prudko sa jej menia nálady. Matka nezabezpečila dieťaťu vyšetrenie pre podozrenie na poruchu pozornosti. Matka nespokupracuje so školou. Napriek písomnému oznámeniu a telefonickému pripomenutiu sa matka neustanovila na rodičovské združenie (21. 9. 2023). V dňoch 21. - 22. 9. 2023 A. neprišla na vyučovanie a dňa 2. 10. 2023 odišla po prvej vyučovacej hodine. Matka oznámila škole, že A. nezvláda a A. ju dokopala. Doterajšie opatrenia sociálnoprávnej ochrany realizované ambulantnou a terénnou formou (§ 11 ods. 3 Zákona č. 305/2005 Z. z.) vykonávané občianskym združením TENENET v roku 2023 nevedli k zlepšeniu komunikácie medzi matkou a dcérou. Suseda oznámila 2. 10. 2023 Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, že 1. 10. 2023 A. na ulici kopala svoju matku a nadávala jej. Matka sa javila pod vplyvom alkoholu. 29. 9. 2023 suseda oznámila, že matka požíva alkoholické nápoje, navštevujú ju rôzni muži. A. máva záchvaty zúrivosti. Vtedy vyhadzuje veci z okna domu, vykrikuje a nadáva matke, kope ju. A. zdvihla ruku na oznamovateľku (susedu). A. v rukách dusila mačiatka a mačku ponárala po krk do suda s vodou. Toto viedlo k záveru, že zdravie a vývin dieťaťa sú vážne ohrozené. Matka nezvláda starostlivosť o dieťa. A. ohrozuje seba a svoje okolie, čo môže vyplývať z nevhodného prostredia, prípadne nediagnostikovaných ochorení, či porúch maloletej.

10. Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením sp. zn. 9P/119/2023 zo dňa 9. 1. 2024 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil Detskému centru Slovensko povinnosť dočasne odovzdať maloletú A. A. do starostlivosti Centra pre deti a rodinu Dom Charitas sv. Kláry v Liptovskom Mikuláši zriadený Spišskou katolíckou charitou, najdlhšie na šesť mesiacov od odovzdania maloletého dieťaťa. Maloletá A. sa od 11. 1. 2024 nachádza v Centre pre deti a rodinu Dom Charitas sv. Kláry v Liptovskom Mikuláši. V odôvodnení nariadeného neodkladného opatrenia súd, okrem iného, uviedol, že od predchádzajúceho neodkladného opatrenia (sp. zn. 9P/88/2023 zo dňa 10. 10. 2023) nedošlo na strane matky k takým zmenám, ktoré by umožňovali bezpečný návrat A. do rodinného prostredia. Ani úsilie subjektov, ktoré intenzívne vykonávali sociálnu prácu s rodinou s cieľom návratu dieťaťa do starostlivosti matky, nevedli k podstatnej zmene správania matky. Matka zlyhávala v napĺňaní stanovených cieľov a nadmerne požívala alkohol. Matka bola v tom čase dobrovoľne nezamestnaná a neupravila svoje bytové pomery. Súd uviedol, že matke zrejme bránia vo vytvorení bezpečného prostredia pre maloletú A. dôsledky nadmerného požívania alkoholu a s tým súvisiace ekonomické problémy a problémy v bežnom chode domácnosti. Matka je bez stabilného príjmu. Matke sa do ukončenia pobytu dieťaťa v detskom centre nepodarilo zabezpečiť pripojenie domu k elektrickej energii. Dom, ktorý obýva matka, je zanedbaný, špinavý, bez kúpeľne, so suchou toaletou a vodou dostupnou len z vonkajšej studne. V prípade návratu dieťaťa k matke, by bola A. opakovane vystavená zlyhávaniu matky, ako pred odňatím A. zo starostlivosti matky. Nepriaznivé podmienky rodinného prostredia, v ktorom maloletá žila do 11. 10. 2023, sa odrazili na jej psychickom

zdraví. Ani čas pobytu maloletého dieťaťa v detskom centre (Ružomberok) nestačil matke, aby zvládla rodičovské zručnosti a vytvorila pre dieťa bezpečné prostredie. Zdravý vývoj dieťaťa vo výchovnom prostredí matky je naďalej ohrozený.

11. Zo záverečnej správy Detského centra Slovensko (19. 12. 2023) vyplýva, že A. dosahuje slabé vyučovacie výsledky. Podľa záverov neurologického vyšetrenia trpí poruchou aktivity a pozornosti, čo jej spôsobuje problémy so zapamätaním učiva. A. má predpísané lieky a neurologické kontroly. V Detskom centre Slovensko (v Ružomberku) A. rešpektovala pravidlá, ale snažila sa vyhýbať svojim povinnostiam. Do kolektívu sa nevedela začleniť bežným spôsobom. A. mala potrebu vyvolávať konflikty a upútať medzi deťmi pozornosť iba na seba. Postavenie v kolektíve sa snažila získať najmä manipulatívnym spôsobom. Deti ju medzi seba nevedeli prijať. K dospelým sa správala manipulatívne, opakovane klamala a vymýšľala si. A. mala problém s upratovaním, udržiavaním poriadku a s plnením školských povinností. A. dokáže za pár sekúnd usmiatej tváre prejsť do scény plnej plaču a hystérie. Takto sa správa, keď zistí, že jej správanie nemá efekt na cieľovú osobu. A. má veľa pozitívnych vlastností, ktoré by sa dali využiť (kreativita, sociálne zručnosti, zmysel pre humor, komunikatívnosť, cieľavedomosť). A. je naučená využívať svoje schopnosti nesprávnym spôsobom. A. má k matke ambivalentný vzťah. Na prvý pohľad sa môže zdať, že má matku skutočne rada, ale počas telefonátov sa správala voči matke manipulatívne až direktívne (dávala jej pokyny a rozkazy, aby vybavila odchod z detského centra). A. bolo poskytnuté psychologické poradenstvo zamerané na predchádzanie vzniku a opakovania krízových situácií v domácom prostredí. A. má problémy s koncentráciou a zameraním pozornosti. Celková úroveň rozumových schopností sa nachádza v pásme podpriemeru s rovnomerným rozložením vo verbálnej aj neverbálnej zložke intelektu. A. je pomerne labilná osobnosť (úzkostlivá, plná obáv a starostí, náladovo, citlivo intenzívne reagujúca na viaceré druhy podnetov). A. v snahe zachraňovať sa od skutočnosti sa utieka do sveta výmyslov a fantázií. Môže byť hostilná aj k najbližším osobám. Nedostatok citov si vynahrádza vyhľadávaním zážitkov bez toho, aby myslela na nebezpečenstvo. A. vníma matku ako primerane direktívnu, ale jej výchovné praktiky vníma ako nedôsledné. Matku prezentuje v nerealisticky priaznivom svetle. A. má zmysel pre formu, vie sa správať a dbá na vonkajší dojem. A. je ľahko ovplyvniteľná a má zníženú schopnosť nadväzovať interpersonálne vzťahy. A. potrebuje vzťahy, ktoré sú spoľahlivé, poskytnú jej istotu a nesklamú jej očakávania. Matka mala počas pobytu A. v detskom centre absolvovať psychiatrické vyšetrenie z dôvodu nadmerného požívania alkoholu, ktoré matka nerealizovala. Matka oznámila termín vyšetrenia na január 2024. Požívanie alkoholu matkou ohrozuje vývoj A. a negatívne vplýva na jej psychosociálny vývin. U A. sa následky prejavujú v citovej labilitě, nedôverčivosti voči okoliu, nedôvere v seba a nízkym sebavedomým. A. potrebuje nastavenie hraníc vo výchove, podporovanie životných, morálnych hodnôt, vedenie k zmyslu pre osobnú zodpovednosť za svoje správanie. Dieťa je potrebné kontrolovať v aktivitách a dôsledne dodržiavať pravidlá. Výsledkom diagnostiky Detského centra Slovensko v Ružomberku bolo zistenie, že v rodine nie sú zvládnuté rodičovské zručnosti, dôsledkom čoho dochádza k ohrozeniu zdravého sociálneho a psychického vývinu dieťaťa.

12. Počas pobytu v Centre pre deti a rodinu Dom Charitas sv. Kláry v Liptovskom Mikuláši boli zaznamenané pokroky na strane maloletej a matky. Matka sa presťahovala k známemu (D. XX, B. C.), kde má lepšie bytové a sociálne podmienky. Matka bola dlhodobo hospitalizovaná na internom oddelení. Matka podľa svojho vyjadrenia od hospitalizácie abstínuje, lebo užíva veľké množstvo liekov. Matka po skončení dedičského konania plánuje predať rodinný dom a kúpiť vhodný byt pre seba a A.. Keďže zdravotný stav matky je závažný Centrum pre deti a rodiny Dom Charitas sv. Kláry v Liptovskom Mikuláši a orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v Liptovskom Mikuláši zabezpečili, aby maloletá A. mohla navštevovať matku počas hospitalizácie v nemocnici jedenkrát týždenne a zúčastniť sa pohrebu starej mamy. A. strávila víkend u matky (bez prenocovania u matky). Centrum pre deti a rodiny Dom Charitas sv. Kláry má pravidlá, podľa ktorých sú deti odmeňované možnosťou návštev doma, ak splnia určené podmienky. Maloletá A. pravidelne navštevuje školu a nemá neospravedlivené absencie. Matka maloletej, ktorá aktuálne abstínuje, si uvedomuje, že musí zabezpečiť vhodné prostredie pre výchovu dieťaťa, ktoré bude spĺňať najmä kritérium bezpečnosti. Musí sa naučiť byť dôsledná vo výchove A.. Je žiaduce, aby sa A. naučila ovládať a neohrozovala seba ani svoje okolie nevhodným správaním. Upevnila si pozitívne návyky a pochopila, že nevhodné správanie má pre ňu nepriaznivé dôsledky. V súčasnosti je potrebné, aby pokračoval proces výchovy, ktorý zabezpečuje centrum a matka pracovala na vytvorení vhodných výchovných podmienok. Súd nariadil výchovné opatrenie v trvaní 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku, lebo sa dá dôvodne predpokladať, že

výchovné pôsobenie na A. a poskytnutie priestoru matke na úpravu pomerov, môže prispieť, aby A. v budúcnosti žila dôstojný život a maximálne využila svoj potenciál.

12. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 a § 57 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Liptovský Mikuláš, v počte vyhotovení pre každého účastníka a súd. Odvolanie môže podať účastník, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Žiline.

Popri všeobecných náležitostiach je potrebné v odvolaní uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie na peňažné plnenie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov, alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému podľa § 370 a nasl. CMP.